

Kesäloman jälkikaikuja:

Juhani Ahon museossakin voi tutustua ihmisen ja tekniikan vuorovaikutukseen

Juhani Ahon museo on perustettu vuonna 1958 Juhani Ahon seuran ja Iisalmen maalaiskunnan toimesta Mansikkaniemen Pikku-pappilaan, jossa Juhani Aho asui isänsä Theodor Brofeldtin ollessa Iisalmen seurakunnan kappalaisena vuosina 1865—1876.

Mansikkaniemen rakennukset on tehty luultavasti 1840-luvulla. Museo on sisustettu etupäässä rovasti Brofeldtin Iisalmen Isossa pappilassa käytössä olleilla huonekaluilla. Rovasti Brofeldtin kuoleman jälkeen v. 1915 pidettiin huutokauppa, jossa suuri osa pappilan esineistä saatiin lahjoituksina perustettuun museoon.

Sali

Salin huonekalut ovat peräisin Iisalmen Isosta pappilasta. Ne hankittiin Pietarista vuonna 1883, jolloin Theodor Brofeldt valittiin Iisalmen seurakunnan rovastin virkaan. Nurkassa on myös hänelle kuulunut piippuhylly.

Kirjakaapissa on pappilassa ollutta hengellistä kirjallisuutta sekä Juhani Ahon teoksia.

Museon öljylamput ovat olleet Isossa pappilassa, jonne rovasti Brofeldt ei halunnut laittaa sähköä.

Työhuone

Tämä huone oli Theodor Brofeldtin työhuone hänen asuessaan Mansikkaniemessä. Nyt se on sisustettu Juhani Ahon työhuoneeksi. Ikkunan edessä oleva työpöytä ja kirjoituskone ovat kuuluneet Juhani Aholle. Sohva ja nurkassa oleva klaffipiironki ovat alkuperäisiä Mansikkaniemen aikaisia huonekaluja.

Theodor Brofeldt oli kätevä käsittäjän ja hän teki huonekalujen lisäksi kaikki lasten leikkikalut. Kirjoituspöydän tuoli ja molemmat suuret keinu-tuolit ovat hänen tekemiään.

Juhani Aho oli innokas kalastamaan. Seinällä olevan taulun on maalannut Hannes Autere ja se esittää Huopanankoskea, jossa Juhani Aho

kävi vuodesta 1906 lähtien keväisin ja syksyisin kalastamassa lohia. Vitriinisä on Juhani Aholle kuuluneita perhoja ja seinällä on onkivapa sekä metsästyslaukku. Suusta ladattava, nallilukkoinen luodikko on Isosta pappilasta samoin kuin tuohinen eväskontti, jota käytettiin myös kalakonttina.

Lattialla oleva matka-arkku on kuulunut rovasti Brofeldtille ja se on kulkenut hänen mukanaan eri puolille pitäjää tehdyillä virkamatkoilla.

Samassa nurkassa on Kauppi-Heikkille eli Heikki Kauppiselle kuulunut kirjoituspöytä. Kauppi-Heikki tuli rengiksi Isoon pappilaan ja sieltä saatujen vaikutteiden ansiosta hänestä kehittyi loistava kansankuvaaja.

Makuuhuone

Huone on sisustettu pappilan makuuhuoneeksi. Huonekalut ovat olleet Brofeldtin käytössä Isossa pappilassa. Huoneen kalustuksen muodostaa päästä vedettävä sänky, pesukommuutti astioineen, piironki peileineen, pinnatuolit ja pöytä sekä vaatekaappi, jossa on Juhani Aholle kuulunut frakin takki.

Sänkyjä on talossa ollut useampia, sillä vuonna 1869 Mansikkaniemen pikkupappilassa asui 11 henkeä: Theodor Brofeldtin ja hänen vaimonsa Emman lisäksi lapsia oli viisi, Johannes eli Hanne, Lyydi, Pekka, Kalle ja Theodor. Lisäksi oli kolme piikaa ja renki.

Kotieläimiä heillä oli kaksi lehmää, kaksi porsasta, kaksi kissaa ja tallipässi.

Ruokasali

Ruokasaliksi sisustetussa huoneessa on vuonna 1883 Isoon pappilaan hankittu kalusto. Nurkassa oleva piironki on kuulunut alunperin Mansikkaniemen kalustukseen.

Lasikaapin tekstiilit ovat 1800-luvulta ja aivan vuosisadan vaihteesta. Samanlaisia tekstiilejä on käytetty pappiloiden lisäksi myös herrasväen taloissa.

Keittiö

Keittiö on kalustettu 1800-luvun pappilan keittiöksi. Nurkassa olevassa astiakaapissa on pappilaan kuulunutta hienompaa astiastoa. Avohyllys-

Juhani Ahon museo

sä on tavanomaiseen ruuanlaittoon tarvittavia astioita.

Mansikkaniemen keittiöön liittyy Juhani Ahon lapsuudenmuisto suurten nälkävuosien ajalta: »Näen suuren muuripadan keittiön hellalla. Siinä on jonkinlaista ruskeaa velliä, josta saa kupillisen jokainen tulija, joita päivät päästyään käy ulos ja sisään. Keittiön pöydällä on rivi puukuppeja, joiden ääreen pyytäjiä istuu toinen toisensa jälkeen. Syöneet sijoitetaan rekeen ja hoidetaan taipaleelle».

Lasten kiikkutuoli on alunperin ollut 1700-luvulla kuskinstuini, josta on tehty lasten kiikkutuoli. □

JUHANI AHO (1861—1921)

Johannes Brofeldt eli kirjailija Juhani Aho syntyi Lapinlahdella 11. 9. 1861.

Brofeldtin perhe asui Iisalmen Mansikkaniemen pikkupappilassa v. 1865—1876, jolloin isä Theodor Brofeldt toimi Iisalmella kappalaisena. Myöhemmin aikuisiällä Juhani Aho vieraili useasti Iisalmella isän ollessa v. 1883—1914 rovastina isossa pappilassa.

Mansikkaniemen lapsuudenkodissa Johanneksella oli toverinaan neljä nuorempaa sisarustaan. 7-vuotiaasta lähtien Johannes-pojalle annettiin ruotsinkielistä kotiopetusta. 11-vuotiaana hän aloitti koulunkäynnin Kuopion lyseossa, mistä valmistui v. 1880. Lyseolaisena Johannes Brofeldt otti käyttöönsä salanimen »Aho».

Yliopistoaikanaan Juhani Aho alkoi toimia lehtimiehenä. Ensimmäisen teoksensa »Muudan markkinamies» Aho julkaisi v. 1884. Varsinaisen kirjallijatyön avajateos oli kuitenkin samana vuonna ilmestynyt »Rautatie».

Juhani Aho oli maamme ensimmäinen ammattikirjailija. Hän oli jo eläessään tunnettu Pohjoismaissa ja muualla Euroopassa. Ahon teokset edustavat kirjallista realismia. Teoksista mainittakoon »Papin lytä», »Yksin», »Papin rouva», »Heränneitä» sekä »Lastu»-nimisistä kertomuksista muodostuvat kokoelmat Kansallista uusromantiikkaa sen sijaan edustaa mm. teos »Paru».

Juhani Aho kuoli 8. 8. 1921. Hänet on haudattu lähelle Iisalmen entistä isoa pappilaa. Hautakiven korkokuvan kirjailijasta on tehnyt hänen vaimonsa Venny Soldan-Brofeldt.